In augustus was de Oranje luzernevlinder de grote verassing. Vele tientallen exemplaren zijn in die maand in Limburg waargenomen. De vlinder zat niet alleen op de Pietersberg en in de natuurontwikkelingsgebieden langs de Maas, maar ook overal verspreid in de provincie in het landbouwgebied.

Dit jaar, 1998 was het laatste volledige veldjaar voor de atlas. Inmiddels worden alle formulieren in de computer verwerkt en van de winter worden de gegevens geanalyseerd en gecontroleerd. Inmiddels hebben zich al twintig schrijvers aangemeld, die van de winter al aan de slag zullen gaan met de soortbeschrijvingen. Als alles volgens plan verloopt zal de atlas in het jaar 2000 verschijnen.

HEEFT U NOG WAARNEMINGEN? GEEF ZE DOOR!
Alle gegevens die voor 1 januari binnen komen worden zeker nog verwerkt voor de atlas. Heeft u nog oude opschrijfboekjes en aantekeningen van de afgelopen jaren, zoek de vlinderwaarnemingen er uit en stuur ze nog op. Hoe meer gegevens gebruikt worden hoe betrouwbaarder het beeld wordt.
U kunt uw waarnemingen opsturen naar:

Regio Zuid:
John Adams, Huyn van Rodenbroeckstraat 43, 6413 AN Heerlen (tel. 045 5723169)
Marcel Prick, v. Weerden Poelmanstraat 173, 6417 EM Heerlen (tel.045 5421058)
Guido Smeets, Burg. Murisstraat 40, 6231 GL Meerssen (tel.043 3650461)

Regio Midden (ten westen van de Maas):
Raymond Pahlplatz, Beatrixstraat 6, 6031 BC Nederweert (tel. 0495 625405)
Nico Min, St. Wilbortweg 7, 5862 AK, Geisteren (tel. 0478 532224)

Regio Midden (ten oosten van de Maas):
Jan Boeren, Raadhuisstraat 24, 6061 EA Posterholt (tel.0475 402524)

Regio Noord:
Ger Beumeler, Pr. Beatrixstraat 24, 6591 EX Gennep (tel.0485 517506)

Of naar:
De Vlinderstichting, Kars Veling, Postbus 506, 6700 VB, Wageningen (tel. 0317 467346)

BOEKBESPREKINGEN

GEOLOGIE ERLEBEN

DASSEL W., 1998. Geologisches Landesamt Nordrhein-Westfalen, 1998. 143 bladzijden. Geïllustreerd met foto's en tekeningen. ISBN 3-86029-965-4. Prijs DM 15,90. Verkrijgbaar bij het Geologisches Landesamt NRW, Postfach 10 80, D-47710 Krefeld.

DER UNTERGRUND DER NIEDERRHEINISCHEN BUCHT - Ergebnisse eines Bohrprogramms im Raum Krefeld

DIVERSE AUTEURS, 1998. Geologisches Landesamt Nordrhein-Westfalen, 1998.
Band 37 in de serie over Fortschritte in der Geologie von Rheinland und Westfalen. 595 bladzijden. Geïllustreerd met o.a. foto's en tekeningen. ISBN 3-86029-837-2. Prijs DM 139,-. Verkrijgbaar bij het Geologisches Landesamt NRW, Postfach 10 80, D-47710 Krefeld.

Op stap bij de oosterburen

Ik ga op reis en ik neem mee... Wie op reis gaat neemt een reisgids mee, en wie naar Nordrhein-Westfalen gaat steekt het gidsje *Geologie erleben* in de zak. Dat past, want het is een klein, compact gidsje met een mooie kartonnen omslag die welhaast bedoeld móet zijn om vies te worden, te verfrommelen en nat te worden. Als het goed is, heeft het gidsje binnen een paar jaar een heel eigen geur, zitten er ezelsoren in en aantekeningen, een koffiekring op de achterflap, wellicht is het plakkerig van het Duitse bier, en wie het boekje eens goed uitschudt, krijgt microfossielen uit welhaast het hele Fanerozoïcum op tafel gedwarreld. Samen met de autopapieren hoort dit gidsje een vaste bewoner te worden van uw dashboardkastje. Want daar is het boekje voor bedoeld: om gebruikt te worden en daar nodigt het toe uit ook. In net geen 150 paginaís worden er op elke pagina gemiddeld twee geologische musea, musea met geologische afdelingen, *"Lehr-oder Wanderpfäde"*, openluchtmusea, *"Besucherbergwerke"* en druipsteengrotten besproken. Alles voorzien van adres en telefoonnummer en handig overzichtskaartje realiseren we ons dat het jaar maar 52 weekends telt. Gemakshalve worden bovendien ook nog de dichtbijgelegen musea aan de Nederlandse kant meegenomen. Zo kunnen we *der Geschichte der Tonabbau* bekijken in Zevenaar en zijn in Maastricht uiteraard *Riesenschildkröte* te zien. In België kunnen we ook terecht: in Kelmis bijvoorbeeld, om de *Bergbaugeschichte* te bekijken in het Göhltalmuseum.

Van een heel ander kaliber is *Der Untergrund der Niederrheinischen Bucht*. Pakweg tien keer zo zwaar als bovengenoemd gidsje, biedt het een blik in de ondergrond van een tien keer zo klein gebied als door *Geologie erleben* gedekt wordt. Dat gebeurt dan ook wel een stuk diepgravender. In de omgeving van Krefeld is een aantal diepboringen gezet. Dat doe je niet zomaar (zoiets kost geld), en dus leg je verslag van je ervaringen. Een eenendertigtal auteurs maakt ons in zeshonderd bladzijden en vier bijlagen deelgenoot van hun ontdekkingen. Wie diepe gaten boort, vindt oude stenen, en dus maken we in de eerste bijdrage kennis met een een verscheidenheid aan Boven-Devonische ostracoden, waarbij de shelf-facies van Krefeld weer hele andere beesten laat zien dan de meer kustnabije Brusselse ostracoden. Carbonaatfacies (Devonisch & Carbonisch), Biofacies-indeling van het Frasnien, inclusief conodontenstratigrafie. De koralen uit boring 1001 (rugoos & tabulaat) mogen uiteraard niet ontbreken. Schelpen en epigenetische mineralisaties, de geochemie van ertsmineralisatie, inkolingsprocessen en de tektoniek van de prepermische ondergrond, zomaar een greep uit de inhoud. De bijdragen staan min of meer chronologisch gesorteerd, het boek eindigt dus met Tertiaire stratigrafie en de Recente tekoniek rond Mönchengladbach. Een stevige pil, die voor de ware liefhebber veel moois te bieden heeft. Toch zal de stevige hardcover weinig van veldwerk te lijden hebben. Zo'n soort boek gaat niet op reis.

Anne Schulp